

2001. évi előzetes
H. m. melléklet

**Fót Nagyközség Önkormányzat Képviselő Testületének
15/2001. (VII.13.) számú rendelete
helyi jelentőségű természetvédelmi terület létesítéséről**

Fót Nagyközség Önkormányzat Képviselő Testülete a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény, a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény 16. §. (1) bek. szerinti jogkörében eljárva, valamint az 1991. évi XX. törvény 85. §. (1) bek. alapján az alábbi rendeletet alkotja.

1. §.

A rendelet célja:

1. A védetté nyilvánított terület fennmaradásának biztosítása a jelenlegi, vagy annál jobb ökológiai állapotban.
2. A terület értékes életközösségeinek megóvása.
3. Ifjúságnevelési és oktatási feladatok ellátásához bemutatóhelyek biztosítása.
4. Pihenő és kirándulóhelyek biztosítása a védett terület sérelme nélkül.

2. §.

A védett terület neve:

- A) *Mogyoródi patak menti természetvédelmi terület*
- B) *Somlyó-alja természetvédelmi terület.*

3. §.

A helyi jelentőségű természetvédelmi terület (továbbiakban: Htt) ingatlan-nyilvántartási adatait az I. sz. melléklet tartalmazza.

4. §.

A Htt védelem alá vonásának indoklását, növény- és állatvilágának felsorolását a II. sz. melléklet tartalmazza.

5. §.

Alapvető védelmi előírások

1. A Htt fenntartását, kezelését, fejlesztését a környező területekkel együtt, azokkal összehangoltan kell végezni.
2. A Htt-re a táj jellegét megváltoztató, rendeltetésének betöltését zavaró, növény- és állatvilágának élettevékenységét veszélyeztető létesítmény nem telepíthető.
3. A Htt-n a gazdálkodási (erdő, mező, rét, legelő, vad és vízgazdálkodási) és egyéb tevékenység a természetvédelem érdekeinek figyelembe vételével, azok sérelme nélkül végezhető.
4. A Htt részletes kezelési és fejlesztési szabályait a III. sz. melléklet tartalmazza.

6. §.

A Htt természetvédelmi kezeléssel járó feladatait az önkormányzat látja el.

7. §.

Egyéb rendelkezések

1. A Htt határait határjelekkel meg kell jelölni, utak mentén tájékoztató, figyelmeztető táblákat kell kihelyezni.
2. A Htt-n lévő földrészletek védetté nyilvánítását az ingatlan-nyilvántartásba be kell jegyeztetni. A bejegyeztetést a jegyző a rendelet hatályba lépését követő 8 napon belül kezdeményezi.
3. A védett terület határától számított 500 m körzetben a védelmi érdekeket figyelembe kell venni.
4. Az e rendeletben és mellékleteiben nem szabályozott kérdésekben a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény vonatkozó részei a meghatározók.

8. §.

E rendelet a kihirdetésének napján lép hatályba. Kihirdetéséről a jegyző gondoskodik.

Fót, 2001. július 11.

Szent-Iványi Géza
polgármester

Polgár Erzsébet
aljegyző

A terület ingatlan nyilvántartási adatai

A. Mogyoródi patak menti természetvédelmi terület

Hrsz.	Alrész	Terület ha	Érték	AK	Művelési ág	Kivett	Tulajdonos (kezelő)
0236/6							
0236/7							
0236/8							
0236/9							
0236/10							
0236/11							
0236/12							
0236/13							
0236/14							
0236/15							
0236/16							
0236/17							
0238							
0239	a						
0239	b						
0239	c						
0239	d						
0239	f						
0241	a						
0241	b						
0241	c						
0241	d						
0241	f						
0241	g						
0241	h						
0244							
0250/1							
0253	a						
0253	b						
0253	c						
0253	d						

B. Somlyó alja természetvédelmi terület

Hrsz.	Alrész	Terület ha	Érték	AK	Művelési ág	Kivett	Tulajdonos (kezelő)
064/1*							

*Megjegyzés: A szabályozási tervben körülhatárolt része

1. A védetté nyilvánítás indoklása

Fót környezete tájféldrajzi értelemben a Pesti síkság része. Annak északi végében a Duna és a Gödöllői dombság nyugati pereme között terül el.

Fót nagy kiterjedésű természeti, illetve természetközeli területei a Gödöllői dombság és a Duna közötti regionális jelentőségű ökológiai folyosó-rendszer részei. Közülük a Fóti Somlyó természetvédelmi, illetve fokozottan védett természetvédelmi terület.

A Somlyó-alja helyi védelemre tervezett terület, a Somlyó-hegy fokozottan védett területe és a település kertterületei között „átmeneti zónát” alkot.

Az ökológiai folyosó másik fóti láncszeme a Mogyoródi patak völgye. Területét a településre 1992-ben készített általános rendezési terv helyi védelemre javasolta. A tervet a képviselő-testület elfogadta, de a védetté nyilvánítás nem történt meg.

A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény a tőzegtóhoz tartozó, ill. a lápos, mocsaras területeket országos védelem alá helyezi (bejegyzésük folyamatban van).

A 2000-ben készített településszerkezeti terv (felülvizsgálat és korszerűsítés) a további patak völgyi területekre a korábbi védelemre tett javaslatot megerősíti.

A terület védetté nyilvánításának indokai

- az ökológiai rendszerben betöltött szerepe,
- a település zöldfelületi rendszerében betöltött szerepe,
- változatos természetközeli táji értékei,
- az élőhelyek sokfélesége,
- növénytakaságok változatossága,
- védett növények és állatok élőhelye, táplálkozási területe.

2. A terület ismertetése

A) Mogyoródi patak menti természetvédelmi terület

A Mogyoródi patak futását ÉD-i irányú meredek völgyben kezdi Mogyoródtól északra. A községnél hirtelen irányt változtat és Fót határáig Ény-i irányban folyik. Fóttól a patak-völgy alsó folyás jellegű széles, lapos festői völgyben folyik a Duna felé.

A patak medre szabálytalan, növényzettel benőtt, hordalékkal terhelt (vízemészti képessége – a KOTE vizsgálata szerint - megfelelő, a nagyvizek sem lépnek ki az átlag 8 m² szelvényű mederből).

A vasúti töltés és a Mogyoródi patak között a mély fekvésű vizenyős rét legmélyebb – tőzegkitermelés útján keletkezett – részén sekély 1,0-1,20 m vízmélységű tó található. Partjainak nagy része náddal borított, környezete tőzeges, ingoványos. A talajvíz és a Mogyoródi patak mellékága táplálja. Befogadója a Mogyoródi patak.

A védelem alá helyezendő terület a Gyermekvárosból kilépő Mogyoródi patak mentén az országos védelem alatt álló területet követően a közigazgatási határig terjed.

Területén a tájképi elemek és a kialakult másodlagos társulások a környezet korábbi állapotát jellemző jellegzetes természetközeli állapotokat tükröznek.

A vízfelületekkel kísért, nádasokkal, rétekkel, galériaerdőkkel fedett terület jelentős táji és természeti értékeket hordoz.

Főbb részei:

Patakok, csatornák és partjaik

- Medrük csak igen kis részben kiépített, vízmélységük kicsi.
- Botanikai leírás:

A parti területeken természetközeli állapotú nádas (Scirpo-Phragmitetum) és magassásos társulás kisebb mozaikos területeket foglal el.

Fajai: nád (*Phragmites communis*)

széleslevelű gyékény (*Typha latifolia*)

zsombéksás (*Carex elata*)

sédkender (*Eupatorium cannabinum*)

nádi boglárka (*Ranunculus lingua*) **VÉDETT**

mocsári aggófű (*Senecio paludosus*) **VÉDETT**

sövényszulák (*Calystegia speium*)

széleslevelű békakorsó (*Sium latifolium*)

hidőr (*Alisma plantago-aquatica*)

közönséges lizinka (*Lysimachia vulgaris*)

mocsári gólyahír (*Caltha palustris*)

kúszó boglárka (*Ranunculus repens*)

magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)

stb.

Nedves rétek

- A legelőként hasznosított rétek mezofil rétek, közepesen degradáltak.
- A nedves láprétek kis kiterjedésű természetközeli állomány-fragmentumokat alkotnak a nádas területekhez csatlakozóan és a nedvesebb területrészekben.
- A mélyebb fekvésű területeken alacsony vegetációjú részek alakultak ki időszakos tocsogókkal. (Bennük a csillárkamoszatok (*Chara* spp.) a víz tisztaságát jelzik.)
- Botanikai leírás:
 - a) Legeltetett rétek

Fő fajai: réti csenkesz (*Festuca pratensis*)

mocsári sás (*Carex acutiformis*)

- b) Nedves láprét (*Caricetum davallinae*)
 Fajai: lápi sás (*Carex davilliana*)
 mocsári zsurló (*Ewuisetum palustre*)
 zörgő kakascímer (*Rinanthus minor*)
 csikorka (*Gratiola officinalis*)
 gyíkpohár (*Blackstonia acuminata*) VÉDETT
 fekete nadálytő (*Symphytum tuberosum*)
 réti füzény (*Lythrum salicaria*)
 vérontófű (*Potentilla erecta*)
 réti kakukkszegfű (*Lychnis flos-cuculi*)
 stb.
- c) Kékperjés láprét (*Junco-Molinietum*)
 Fajai: magyar kékperje (*Molinia hungarica*)
 bakfű (*Betonica officinalis*)
 őszi vérfű (*Sanguisorba officinalis*)
 mocsári sás (*Carex acutiformis*)
 réti csenkesz (*Festuca pratensis*)
 deres szittyó (*Juncus inflexus*)

Száraz füves területek

- Korábban felszántott, regenerálódó jelenleg kissé degradált gyengén humuszos homoktalajon kialakult zárt gyepek.
- A legeltetett részek degradáltak, itt a csillagpázsit (*Cynodon dactylon*) uralkodó.
- Botanikai leírás:

Közepesen degradált homokgyep (*Festucetum vaginatae*) társulás.

- Fajai: homoki csenkesz (*Festuca vaginata*)
 borzas len (*Linum hirsutum*)
 homoki fátyolvirág (*Gypsophyla arenaria*) VÉDETT
 boglyas fátyolvirág (*Gypsophyla paniculata*)
 magyar szegfű (*Dianthus pottederae*)
 homoki pimpó (*Potentilla arenaria*)
 apácavirág (*Nonea pulla*)
 bókoló bogánecs (*Carduus nutans*)
 pusztai meténg (*Vinca herbacea*)
 homoki kikerics (*Colchicum arenaria*) VÉDETT

Erdős területek

- A vizes területek peremén nyár-fűz ligeterdők (*Salici-Populetum*) társulás.
- A nedves mélyedésekben természetesen betelepülő fás-szárú növényekből kialakuló átmeneti cserjés, fás rekettyefüzes (*Calamagrosti-Salicetum cinareae*) társulások alakultak ki.
- A száraz területeken, jórészt sarj eredetű akácok találhatók.
- Botanikai leírás:

- Jellemző fajok: fehér nyár (*Populus alba*)
 fekete nyár (*Populus nigra*)
 fehér fűz (*Salix alba*)
 törékeny fűz (*Salix fragilis*)
 akác (*Robinia pseudo-acacia*)
 kőrislevelű juhar (*Acer negundo*)

bodza (*Sambucus nigra*)
 kányabangita (*Viburnum opulus*)
 egybibés galagonya (*Crataegus monogyna*)
 ebszőlő (*Solanum dulcamara*)
 komló (*Humulus lupulus*)
 csalán (*Urtica dioica*)
 magas aranyvessző (*Solidago gigantea*)
 zsidócserezsnye (*Physalis alkekengi*)
 sövényiszulák (*Calystegia sepium*)
 fekete nadálytő (*Symphytum officinale*)
 stb.

A terület ismert VÉDETT állatai:

sisakos sáska (*Acrida hungarica*)

ürge (*Citellus citellus*)

Madarak:

Fehér gólya (<i>Ciconia ciconia</i>)	*
Karvaly (<i>Accipiter nisus</i>)	**
Héja (<i>Accipiter gentilis</i>)	*
Egerészölyv (<i>Buteo buteo</i>)	*
Vörös vércse (<i>Falco tinnunculus</i>)	**
Bíbic (<i>Vanellus vanellus</i>)	**
Vadgerle (<i>Streptopelia turtur</i>)	**
Kuvik (<i>Athene noctua</i>)	**
Nagy tarkaharkály (<i>Dendrocopus major</i>)	**
Mezei pacsirta (<i>Alauda arvensis</i>)	**
Búbos pacsirta (<i>Galerida cristata</i>)	**
Parti fecske (<i>Riparia riparia</i>)	*
Molnár fecske (<i>Delichon urbica</i>)	*
Füsti fecske (<i>Hirundo rustica</i>)	*
Erdei pityer (<i>Anthus trivialis</i>)	*
Barázda billegető (<i>Motacilla alba</i>)	**
Sárga billegető (<i>Motacilla flava</i>)	*
Szürkebegy (<i>Prunella modularis</i>)	*
Fülemüle (<i>Luscinia megarhynchos</i>)	**
Vörösbegy (<i>Erichtacus rubecula</i>)	**
Cigánycsuk (<i>Saxicola torquata</i>)	**
Kerti rozsdafarkú (<i>Phoenicurus phoenicurus</i>)	*
Hantmadár (<i>Oenanthe oenanthe</i>)	**
Fekete rigó (<i>Turdus merula</i>)	**
Énekes rigó (<i>Turdus philomelos</i>)	**
Cserregő nádiposzáta (<i>Acrocephalus scirpaceus</i>)	**
Foltos nádiposzáta (<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>)	**
Kerti poszáta (<i>Sylvia borin</i>)	**
Mezei poszáta (<i>Sylvia communis</i>)	*

Kis poszáta (*Sylvia curruca*) **

<i>Barátposzáta (Sylvia atricapilla)</i>	**
<i>Csilp-csalp füzike (Phylloscopus collybita)</i>	**
<i>Szürke légykapó (Muscicapa striata)</i>	**
<i>Ószapó (Aegithalos caudatus)</i>	**
<i>Szécinege (Parus major)</i>	**
<i>Kék cinege (Parus caeruleus)</i>	**
<i>Ökörszem (Troglodytes troglodytes)</i>	*
<i>Tövisszúró gébics (Lanius collurio)</i>	**
<i>Sárgarigó (Oriolus oriolus)</i>	**
<i>Seregély (Sturnus vulgaris)</i>	**
<i>Téli pinty (Fringilla montifringilla)</i>	*
<i>Erdei pinty (Fringilla coelebs)</i>	*
<i>Csíz (Carduelis spinus)</i>	*
<i>Tengelic (Carduelis carduelis)</i>	**
<i>Zöldike (Carduelis chloris)</i>	**
<i>Süvöltő (Pyrrhula pyrrhula)</i>	*
<i>Citromsármány (Emberiza citrinella)</i>	**

** fészkel,

* rendszeresen előfordul

B) Somlyó-alja természetvédelmi terület

Fót településtől Északra a Somlyó-hegy DNy-i lábánál helyezkedik el a terület, amely két egységből áll. Az egyik egység a volt kőbánya és a területén létesített lőtér, a másik az üdülőtérület és az országos védettségű terület között fekvő gyepek, amelyet erdő szegélyez. A Somlyó-hegy változatos geológiai felépítéséből három jellegzetes alkotóelem itt is előfordul. Édesvízi és miocén mészkő, pannon üledékek valamint futóhomok alkotja az alapkőzetet. A geológiai változatosságot a vegetáció is tükrözi. Melegkedvező tölgyes kis foltja mellett, sziklafüves lejtősztyepp valamint homokpusztarét is megtalálható itt. A lőtér mestersegesen kialakított részekből áll, így növényzete nem mondható természetesenek, de így is több védett állatfaj élő- és táplálkozó helyeként ismert.

Védett növényfajok:

homoki kikerics
 apró nőszirm
 tarka nőszirm
 homoki szalmagyopár
 homoki vértó
 bunkós hagyma
 pusztai meténg

Védett állatfajok:

erdei béka
 zöld gyík
 fürge gyík
 pannon gyík
 egerészölyv

gyurgyalag
vadgerle
erdei pinty
mezei pacsirta
csíz
erdei pityer
tengelic
fülemüle
zöldike
vörösbecy
citrom sármány
kerti rozsdafarkú
házi rozsdafarkú
mezei poszáta
barátposzáta
széncinege
kék cinege
tövisszúró gébics
fóti boglárka

Kezelési szabályzat Fót helyi jelentőségű természetvédelmi területeinek kezeléséhez

1. Tervek jóváhagyása, engedélyezési eljárás

A helyi jelentőségű természetvédelmi terület (továbbiakban: Htt) területét és rendeltetését érintő, vagy befolyásoló tervek jóváhagyásához, módosításához, hatósági engedélyek kiadásához az elsőfokú természetvédelmi hatóság (továbbiakban: Tv-i hatóság) hozzájárulása szükséges. Az engedélyező hatóságnak az engedély kiadásával egyidejűleg a Tv-i hatóságot is tájékoztatnia kell.

2. Földhasználat

- a) A Htt-en művelési ág megváltoztatásához, valamint ingatlan-nyilvántartási földrészletek alakjának és terjedelmének módosításához a Tv-i hatóság hozzájárulása szükséges.
- b) Erdő, rét, legelő művelési ágának megváltoztatása csak kivételes esetben és csak a Htt érdekeinek megfelelően engedélyezhető.

3. Terület felhasználás, építmények elhelyezése

- a) A Htt-en minden területfelhasználás-változás, telekalakítás, építmény elhelyezés, illetve használatbavétel-engedélyezés a Tv-i hatóság hozzájárulásával történhet.
- b) A Htt-en csak az OTÉK 32. § szerinti építmények helyezhetők el, ha azok a természeti értékeket nem károsítják.
- c) Az építmények tervezésekor és elhelyezésekor gondot kell fordítani azok tájba illesztésére.

4. Közlekedés szabályozása

- a) A Htt-en gépjárműforgalom csak a közutakon, illetve az erre a célra kijelölt egyéb utakon megengedett. (E korlátozás nem vonatkozik a termelési, kezelési és a hatósági feladatokat ellátó gépjárművekre.)
- b) Gépjárművel parkolni csak a kijelölt helyeken szabad.
- c) Turista utakat, lovagló ösvényeket és pihenő területeket a természetvédelmi terület kezelője jelöli ki a terület tulajdonosával (kezelőjével) egyetértésben.
- d) A közlekedés szabályozását, korlátozását útmutató táblákon kell ismertetni.

5. Vízügyi előírások

A Htt-re kiható vízügyi munkák, vízi létesítmények és vízhasználat engedélyezéséhez a Tv-i hatóság hozzájárulása szükséges.

A Mogyoródi patak burkolt mederbe történő helyezése természetvédelmi szempontból nem javasolható.

6. Mezőgazdasági területek kezelése

- a) A rétek, legelők, szántók művelési águknak megfelelően tovább hasznosíthatók.
- b) A réteket, legelőket feltörni nem szabad, beerdősítésük csak természetvédelmi érdekek sérülése nélkül a Tv-i hatóság hozzájárulásával történhet.
- c) A szántók gyepesítése, illetve beerdősítése – a Tv-i hatóság hozzájárulásával támogatandó, de csak - a termőhelyi adottságoknak megfelelő - honos növényállománnyal engedélyezhető.

7. Erdők kezelése

- a) A Htt-en lévő erdők kezelését erdőgazdasági üzemtervek szabályozzák, melynek készítésénél – a védelmi érdekek képviselőjének céljából – a Tv-i hatóság szakhatóságként részt vesz.
- b) A Htt-en lévő erdőket az erdőgazdasági üzemtervekben elsődlegesen természetvédelmi rendeltetésre kell besorolni. (1966. évi VII. tv. és a végrehajtásáról szóló 23/1981. (XII. 29.) MTSZ és a 27/1981. (XII. 29.) MÉM sz. rendelet alapján.)
- c) Az erdőgazdálkodás során a táj képét és az itt élő növény- és állatvilágot legkevésbé zavaró módszereket és eljárásokat kell alkalmazni.
- d) Kitermelésnél a folyamatos borítottságot biztosító „szálalás”-sal történő kitermelést kell alkalmazni.
- e) Erdősítésnél – figyelembe véve a termőhelyi adottságokat – megfelelő őshonos fajokat kell telepíteni.
- f) A Mogyoródi patak menti ártéri ligeterdőt meg kell őrizni, és teret kell engedni terjedésnek.
- g) Óvni kell a nagyméretű, különleges fajú vagy koronájú fákat.
- h) Az itt nem szabályozott kérdésekben az 1961. évi VII. tv. és a végrehajtásáról szóló 73/1981. (XII. 29.) MTSZ; a 27/1981. (XII. 29.) MÉM sz. rendelet, valamint az 1984. évi IV. tv. végrehajtásáról szóló 8/1982. (III. 15.) MTSZ rendelet vonatkozó szabályai a meghatározók.

8. Vadon élő állatok és növények védelme

- a) A Htt vadon élő állatvilágának minden faja védett, azokat gyűjteni, elpusztítani, élettevékenységüket zavarni nem szabad.

- b) A Htt vadon termő növényeit (gumóját, gyöktörzsét, magját stb.) kiszedni, elpusztítani nem szabad. (E korlátozás a 6. és 7. pontban szabályozott, engedélyezett tevékenységekre nem vonatkozik.)
- c) A Htt területére tájidegen növény- és állatfajokat betelepíteni nem szabad. (Ez alól felmentést a Tv-i hatóság adhat.)

9. Vadállomány kezelése

- a) A Htt-en a vadászatra jogosultnak a vadállomány kezelését természetvédelmi érdekek figyelembevételével készített vadgazdálkodási üzemterv szerint kell végezni. (A vadgazdálkodási terv készítésénél a Tv-i hatóság – szakhatóságként – részt vesz.)
- b) A védett madarak fészkelő helyeinek közelében (a Tv hatóság által rögzített területeken) költési és fiókanevelési időben (III. 1. – VIII. 1. között) vadászati tilalom lép életbe.
- c) Esetleges vadkárok megelőzése, mérséklése a vadászatra jogosult feladata.

10. Bányászat

- a) A Htt-en bányászati tevékenység nem folytatható.
- b) A Htt-t érintő bányászati feltáró vagy kutatási célokat szolgáló fúrás csak a Tv-i hatóság engedélyével lehetséges.

11. Földtani értékek védelme

A Htt-en található felszíni és felszín alatti földtani értékeket minden károsodástól, átalakítástól védeni kell.

12. Vegyszerek alkalmazása

- a) A kártékony és túlszaporodott élő szervezetek elleni védekezést úgy kell végezni, hogy a természetes egyensúlyt, illetve más állat- és növényfajt ne veszélyeztessen. (Ezekre a tevékenységekre a Tv-i hatóság egy alkalomra szóló engedélye szükséges.)
- b) A Htt-en műtrágya nem használható.

13. Tájvédelem

- a) A Htt-en új létesítmény elhelyezésénél tájképvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni.
- b) A Htt-en ideiglenesen szemétgyűjtő hely (hulladékudvar) nem létesíthető. Az illegális szemétkerakást meg kell akadályozni.

14. Kutatás, oktatás

- a) A Htt-en zavartalan feltételeket kell biztosítani a természeti értékek feltáráshoz, az oktatásban történő felhasználásához.

- b) A Htt-en végzendő kutatásokhoz, kísérletekhez a Tv-i hatóság engedélye szükséges.

15. Látogatás, ismeretterjesztés

- a) A Htt-en a táji, természeti szépségek, érdekességek megismertetésére a - védelemmel összehangolt - látogathatóságot biztosítani kell.
- b) A terület látványait, a látogatás esetleges korlátozását - a megközelítő pontokon elhelyezett - irányító és ismeretterjesztő táblákon kell feltüntetni.